

11 Gjenvinning

Gjenvinning

Plastrør – resirkulering

Gjenvinning av materialer kan være meget god utnyttelse av ressurser. Dette gjelder også for plastrør. Materialer i termoplastrør har den egenskap at de kan bearbeides på nytt (ekstruderes) til nye

produkter (rør) med bruk av relativt lite energi.

Innsamlingssystem for gamle plastrør ble startet i Holland for ca. 15 år siden. I 2004 ble det samlet inn et volum på ca. 3000 tonn. I Holland gir man dessuten en garanti på resirkulering ved kjøp av nye plastrør.

I Sverige ble et tilsvarende system for resirkulering etablert i 1996 (NPG) og i Danmark i 1998 (WUPPI).

I de nordiske land har man hittil ikke samlet inn store volum, men dette er relatert til at få rør graves opp og fjernes fra jorden, samt at volumet fra byggsanering er lite.

I tillegg er det et faktum at plastrør har meget lang levetid (> 100 år) og dermed ikke vil komme inn i avfallsstrømmen på veldig mange år. Som eksempel kan det nevnes at de første plastrør ble lagt i Norge for ca 50 år siden.

De rør og rørdeler i plast som deponeres, kan deles inn i to grupper. Den ene delen representerer gamle rør som er gravd opp ved nybygging, omlegging av vei etc. Den andre delen tilhører gruppen avkapp. Det vil si nye produkter som har gitt kapp ved installasjon og montering. Disse produktene representerer den mest verdifulle ressursen i denne sammenheng, fordi det i prinsippet er nye materialer.

Kvaliteten på jomfrulige råstoffer som benyttes til plastrør, er regulert ved internasjonal standardisering (EN og ISO produktstandarder etc.). Produktstandardene bevirker til å opprettholde høy kvalitet, samt sikre lang levetid på produktene.

I disse standardene er det dessuten tatt med bestemmelser/regler for å benytte resirkulerte materialer. Dette sikrer at kvaliteten på sluttproduktet opprettholdes på et høyt nivå.

I Europa finnes det en organisasjon etablert av ECVM, EuPC, ESPA og ECPI (bransjeforeninger for ulike produsentgrupper) som kalles Vinyl Plus. Vinyl Plus har som formål på vegne av PVC- industrien å bidra til stor grad av økonomisk dynamikk, miljøbevissthet, og sosial bevissthet som del av en bærekraftig utvikling.

I denne sammenheng har Vinyl Plus opprettet en såkalt "frivillig avtale" som inneholder flere elementer. Ett går ut på å ta hånd om PVC-produktene (eksempel rør, profiler etc) etter endt bruk.

I praksis er det opprettet ulike prosjektgrupper, som overvåker innsamling og resirkulering av gamle produkter.

Med i dette systemet er også plastrørbransjen i Europa. TEPPFA (The European Plastic Pipes and Fittings Association) er den organisasjonen som overvåker innsamling av PVC-rør.

I 2014 ble det gjenvunnet nær en halv million tonn PVC. Av dette ble 78.000 tonn benyttet av rørprodusentene til produksjon av nye rør. I tillegg er betydelige mengder av rør produsert i andre materialer gjenvunnet, og benyttet til produksjon av alternative produkter.

I Norge er mengden av utrangerte rør så liten at det ikke er regningsvarende å drive egen gjenvinning. Denne type produkter går i stedet til energigjenvinning.

I praksis kan kretsløpet for rør og rørdeler beskrives med følgende modell:

- Innsamling av gamle rør fra forbruker (kommune, entreprenør, byggefirma etc.)
- Rørene sorteres, vaskes, males opp og emballeres (ferdig resirkulert råstoff)
- Råstoffet benyttes til fremstilling av nye rør (midtskikt i rørkonstruksjon etc.)

Figur 11.1 -

Skjematisk modell for resirkulering av plastrør